Stev. 259 V Trstu, v ponedeljek 22. septembra 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As 20.

Iz Jugoslavije.

»Demokratija« o Protiću.

BELGRAD, 17. Današnja »Demokratija« javlja: Vlada g. Ljube Davidovića je podala dne 12. septembra ostavko, kojo je istega dne regent tudi sprejel. Mandat za sestavo nove vlade se poveri predsedniku začasnega Narodnega predstavništva g. dr. Draži Pavloviću. Od tega dne je poteklo že pet dni, a gospodje iz radikalnega kluba z g. Protićem na čelu, ne dajo nikakega odgovora o tem, ali mislijo pristopiti sestavi nove vlade ali ne. Oni samo izjavljajo, da čakajo na povratek g. Pašića iz Pariza. Ali g. Pašić ni pozvan radi notranje situacije, ampak referiranja o našem položaju, ki je nastopil s podpisom pogodbe z Nemško Avstrijo. Medtem dežela ne more tako dolgo ostati brez vlade v teh resnih trenutkih. G. Pašić ne prenehа z odporom vsake vrste proti čim prejšnjemu končanju te krize. On odbija eno kombinacijo za drugo in v tej svoji osebni strankarski politiki ne pristaje niti na poslednjo kombinacijo z g. dr. Pavlovićem. G. Protić dela vse to gotovo v predpostavljanju, da naj bi bil on sam, ki naj sestavi vlado, četudi vidi on sam in njegova stranka, da je to nemogoče zbog vsega tega, kar se je dosedaj zgodilo. Demokratska zajednica s svoje strani enoglasno izjavlja, da ne vstopi v vlado, kateri bi načeloval g. Protić. Na g. Protiću je sedaj, da pove deprimiranemu narodu, zakaj on sedaj odklanja vstop v koncentracijsko vlado, katere sestave je poverjena g. dr. Pavloviću. Naj gosp. Protić objavi, zakaj sedaj sabotira ne samo parlament, temveč tudi celo državo. Za g. Protićem ubira pot tudi Narodni klub in klub dr. Korošca, tako da je več nego jasno, da obstoja med njimi nekak sporazum za obrezuspešenje vsake kombinacije, ki bi mogla dovesti do konca krize. (Slov. Narod.)

Komisija plena.

BELGRAD, 19. »Politika« poroča: Komisija, ki je določena, da uredi arhive bivše avstriške gubernije v Srbiji, je začela s svojim delom. V ravnateljstvu plena se nahaja 36 velikih zabojev z dokumenti z vseh srbskih krajev, ki so bili odpeljani od Avstro-Ogrske. V kratkem času bodo prenesli v Belgrad tudi arhiv, ki so ga našli v Nišu.

Nemški poslanik v Belgradu.

BELGRAD, 17. Herman Wendel, pooblaščeni poslanik Nemčije v Belgradu, je posetil danes vojvodo Mišića. Ko je došel v stan vojvode Mišića, je bil vojvoda slučajno v razgovoru z nekim starejšim gospodom, nakar je čakal, da bo sprejet. Nato je nepričakovano došel tudi prestolonaslednik Aleksander, ki je ostotako počakal, da se konča poset pri vojvodi. Ko je opazil poslanika Wendela, se je obrnil k njemu in ga nagovoril s francoskim besedami »Dovolite gospod« ter ga pozval, naj se ž njim razgovarja. Razgovor je trajal 20 minut, nakar je bil poslanik sprejet po prestolonasledniku od vojvode Mišića.

Občinske volitve v državi SHS.

BELGRAD, 19. Prej, nego se bodo izvršile volitve poslancev za konstituanto, se bodo vršile občinske volitve po vsem kraljestvu. Pripravljajo se še volilne listine po občinah.

Vojaška postaja v Solunu.

BELGRAD, 19. Ministrstvo za vojno in mornarico je izdalo naredbo, katera ukinja našo vojaško postajo v Solunu. V kratkem odpokličejo tudi delavske čete in druge oddelke, tako da ostanejo v našem delu solunske kike le najpotrebnejše vojaško osobje.

Italijanska avtonomaška stranka na Reki.

ZAGREB, 17. Z današnjim brzovlakom sta odpotovala v Belgrad predsednik in tajnik italijanske avtonomaške stranke.

Zagreb, mesto stavk.

ZAGREB, 17. V Zagrebu stavkajo sedaj bančni uradniki in sluge bank, slaščičarski pomočniki in nameščenci v slaščičarnah, kleparji, špediterska osobje in kočijaži; danes so predali svoje zahteve tudi nameščenci mestnih podjetij.

Novi jugoslovanski bankovci.

BELGRAD, 19. Nadzornik ministrstva za finance odide v spremstvu višjega uradnika Narodne banke v Pariz, da prepeljeta v domovino tretji transport novih državnih bankovcev. Tiskanje bankovcev v Parizu se živahno nadaljuje. Pospešuje se tudi dela v Zagrebu in Pragi. Do sedaj je natisnjenih 1.200.000.000 dinarjev.

Zbiranje inozemske valute.

BELGRAD, 19. Glavno državno računovodstvo se je sporazumelo z Narodno banko v svrho zbiranja denarja od izseljencev v Ameriki. Narodna banka bo potom svojih korespondentov v Ameriki zbirala dolarje in jih tu izplačevala v dinarjih in kronah njihovim družinam. Dolarji v Ameriki bodo stavljeni na razpolago glavnemu državnemu računovodstvu za plačevanje državnih nabav v Ameriki.

Mestni denar v Sarajevem.

SARAJEVO, 19. Mestna občina je danes dala v promet svoj drobiž v iznosu 100.000 K.

Shod bančnih uradnikov.

ZAGREB, 18. Danes se je vršila tukaj velika skupščina bančnih uradnikov, na kateri se je imelo dogovoriti glede odgovora na represalije in dokumentirati slogo bančnih uradnikov. Zavodi so namreč zagrozili z odpustom vseh onih, ki se ne bi povrnili takoj v urade.

Nov hrvatski dnevnik v Bosni.

SARAJEVO, 19. Dne 1. oktobra t. l. prične v Sarajevem izhajati nov dnevnik »Hrvatska Sloga«, ki bo glasilo težaške stranke.

Odlikovan francoski publicist.

BELGRAD, 19. Regent Aleksander je odlikoval znanega francoskega publicista Henri Baubya z redom belega orla V. razreda v priznanje njegovih zaslug, ki si jih je stekel med balkansko in svetovno vojno s svojim publicističnim delovanjem za srbski narod.

Internat za jugoslovanske dijake v Ameriki.

SARAJEVO, 19. V Ameriki so osnovali angleški internat za 250 jugoslovanskih dijakov. Ti dijaki bodo dobivali v internatu brezplačno stanovanje in hrano v svrho študiranja na ameriških učnih zavodih, poleg tega pa za svoje potrebe še tedensko 5 dolarjev. Iz Sarajeveja odpotuje 25 dijakov preko Soluna v Ameriko.

Akademija za abiturijentske kurze v Splitu.

BELGRAD, 19. Ministrstvo trgovine in industrije je podpisalo dekret, s katerim se osnavlja trgovska akademija za abiturijentske kurze v Splitu.

Kongres jugoslovanskih žena.

BELGRAD, 18. V Beogradu se vrši 21., 22. in 23. t. m. prvi kongres jugoslovanskih žena.

Škof dr. Mahnič.

BELGRAD, 19. Kakor se javlja iz Rima, se vrne škof dr. Mahnič kmalu na Krk.

Promet z inozemstvom.

BELGRAD, 19. Dosedanji šef centralne uprave v trgovskem prometu z inozemstvom dr. Slokar imenovan je za vodjo oddelka za zunanjo trgovsko politiko, a za šefa centralne uprave je imenovan tajnik 1. razr. dr. Janko Olip.

Imenovanja.

BELGRAD, 18. Prestolonaslednik Aleksander je imenoval: ministerijalnega svetnika dr. Janka Babnika, dodeljenega poverjeništvu za pravosodje v Ljubljani, za dvornega svetnika, priznavši mu dosedanje prejemke IV. čin. razreda in pustivši ga na njegovem dosedanjem službenem mestu; začasnega predsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani v IV. čin. razr. Ivana Kavčnika za predsednika tega sodišča v IV. čin. razr.; začasnega podpredsednika viš. dež. sodišča v Ljubljani dr. Antona Rogino za podpredsednika tega sodišča v V. čin. razr.; začasnega predsednika dež. sodišča v Ljubljani dr. Ant. Papeža za predsednika tega sodišča v V. čin. razr.; začasnega podpredsednika dež. sodišča v Ljubljani Frana Regalija za podpredsednika tega sodišča v VI. čin. razr., priznavši mu izjemno osebno pokojnino, vštevši doklado letnih 1000 K; viš. dež. sod. svetnika okrožnega sodišča v Mariboru Tomaža Cankarja za dvornega svetnika in predsednika tega okrožnega sodišča v V. čin. razredu; za časnega predsednika okrožnega sodišča v Celju dr. Josipa Kotnika za predsednika tega okrožnega sodišča v VI. čin. razr.; začasnega predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu Josipa Žmavca za predsednika tega sodišča v VI. čin. razr.; pri dež. sodišču v Ljubljani v VI. čin. razr.: viš dež. sod. svetnika Frana Milčinskega, dvornega tajnika dr. Gojimira Krekа ter dež. sod. svetnika dr. Antona Skumovića, Henrika Lasiča in Rudolfa Sterleta. Za višje dež. sod. svetnike v VI. čin. razr. pri sodnih stolih I. stopnje v Ljubljani: začasnega viš. dež. sod. svetnika Frana Vedernjaka v Ljubljani, začasnega viš. dež. sodnega svetnika Aleksandra Ravnikarja v Mariboru in dež. sod. svetnika dr. Karla Kočevarja v Mariboru. V Celju: začasnega višjega dež. sod. svetnika dr. Friderika Bračiča in dež. sod. svetnika in predstojnika v Sevnici Alojzija Seliškarja; dež. sod. svetnika Antona Furlana v Novem mestu; za prve državne pravdnike v VI. čin. razr.: začasnega prvega državnega pravdnika v Ljubljani v VI. čin. razr. Božidarja Bežka za Ljubljano; začasnega viš. dež. sod. svetnika drja. Antona Kremžarja za Novo mesto; sodnikom in državnim pravdnikom starejšim od imenovanih,

Sodnemu svetniku Franu Peterlinu, predstojniku okrajnega sodišča v Kranjski gori, sod. svetniku Alojziju Žebretu v Ljubljani je podeljen naslov in značaj viš. dež. sod. svetnika.

Reško vprašanje.

»Corriere della Sera« brzojavljajo iz Pariza, da se zdi, da ameriška delegacija zvrača odgovornost za zakasnitev rešitve reškega in jadranskega vprašanja na italijansko delegacijo, ki baje predlaga načrte, ki si večkrat protislovijo. Ti krogi mislijo tudi sedaj, da se Italija ne mudi z rešitvijo reškega vprašanja, ker se boji, da bi se njen načrt izpet razbil ob Wilsonovo volijo, ki nikakor noče, da bi Reka pripadla Italiji.

Ameriški krogi priznavajo sicer, da je bila ameriška delegacija naprošena po dogovoru v Claire Pontaineu, da pošlje predsedniku Wilsonu načrt za rešitev jadranskega vprašanja, ki so ga sestavili Clemenceau, Lloyd George in Tittoni, toda zdi se, da so ameriški delegati zahtevali in nasvetovali modifikacije, na katere je baje italijanska delegacija pristala.

Toda, četudi bi bilo res, da so bile vključene v prvotni načrt nekatere modifikacije, je z druge strani zopet res, da doslej ni še prispel Wilsonov odgovor.

Zato ni čuda, da je vrhovni svet smatral, da je sklenjeni dogovor vsled D'Annunzijevega čina, že zapadel, ali pa vsaj da so ga dogodki prehiteli, in je zato sklenil, da predloži Wilsonu nov predlog. Bržkone se je o tem novem predlogu govorilo v brzojavki, ki jo je poslal Clemenceau predsedniku Zedinjenih držav.

Tittoni je odpotoval iz Pariza minuli torek, toda do danes ni še Wilsonovega odgovora, zaključuje pročevalec »Corriera della Sera«; mogoče, da pride odgovor v teh dneh, toda sodeč po Wilsonovem zatezanju, prodeu je odgovoril na vprašanja vrhovnega sveta glede traškoga vprašanja in po nepričakovani novi formuli, ki jo je predložil, namesto da bi bil izbral eden od dveh predloženih mu predlogov, — bi morda ne bile utemeljene dlazije ne na zavrnitev, ne na popoln sprejem novega predloga s strani predsednika Zedinjenih držav.«

D'Annunzio izjavlja, da bo ščitil življenje in imetje reških Hrvatov.

REKA, 19. (Gazzetta di Venezia«.) Ob 15 je sprejel načelnik vrhovnega kabineta major Giuriati sušaškega podžupana in tajnika. Podžupan je govoril francosko. Izjavil je, da ne govori italijanski, toda če gospod major želi govoriti italijanski, naj le govori: tajnik, ki govori tudi italijanski, bo za tolmača. Sušaška delegata sta izjavila, da sta prišla prosit novo reško vlado, naj zagotovi Hrvatom zaščito življenja in imetja.

Major Giuriati jima je zagotovil v imenu poveljnika D'Annunzia, da se bo ščitilo življenje in imetje vseh reških Hrvatov. Izjavil je nato, da so se reški Italijani pritoževali, da so bili Hrvati preveč privilegirani, nakar sta mu sušaška delegata odgovorila, da ne zahtevata posebne protekcije, ki ne bo potrebna, če bodo Italijani spoštovali hrvatsko prebivalstvo. Major Giurati je nadaljeval, da je žal zapazil, da Hrvati beže iz Reke. Ostalo je na ta način veliko trgovin, posebno pa lekaren zaprtih. Trgovci trpe sami škodo, če so zaprli svoje trgovine, toda nikakor ne more dovoliti, da bi ostale lekarne zaprte; poziva zato delegata, naj vplivata na lekarnarje, da odprejo svoje lekarne, ker bo drugače prisiljen, da jih rekvirira.

Podžupan je izjavil, da nima nad lekarnarji nikakšne oblasti, toda poskušal jih bo pregovoriti.

Tajnik je naglašal, da je prebivalstvo razburjeno, ker sta na Sušaku napadla dva italijanska vojaka nekega Hrvata. Major Giurati je odgovoril, da se je ugotovilo, da povzročajo take izgrede osebe, ki so preoblečene v italijanske vojake; na vsak način da se je treba obrniti za dogodke, ki se zgodijo na Sušaku na tamošnje italijansko poveljništvo, ki ni odvisno od reškega.

Tajnik mu je odgovoril, da mu je to znano. Izjavil je nato, da beže Hrvati iz Reke zato, ker se boje nasilja s strani Italijanov.

Ni se zgodilo ničesar, kar bi upravičevalo beg in zapiranje trgovin, je odgovoril major Giuriati. Že 48 ur se ni izvršil na Reki noben zločin. Ponavljal je, da je D'Annunzijev namen, da ustvari med Italijani in Hrvati najboljše odnošaje sedaj, kakor tudi tekom prihodnje politične in gospodarske ureditve.

Tajnik je naglašal, da je podal enake izjave tudi general Graziolі, toda izid teh obljub je znan; smatra torej, da ne dajejo popolnega jamstva niti te izjave.

To je najboljši dokaz ponesrečenega delovanja medzavezniškega poveljništva, ki je bilo sestavljeno od elementov, ki so morda imeli koristi pri tem, da kvarijo dobre odnošaje med Italijani in Hrvati je odgovoril major Giurati.

Sedaj, ko si stoje nasproti samo Italijani in Hrvati, sedaj more dati Italija popolno jamstvo za iskreno in pravično ustvarjenje dobrega medsebojnega sporazuma.

Podžupan je izjavil, da bo poročal svoji vladi v Bakru in zaveznikom o teh izjavah in da bo naredil vse mogoče, da se trgovine in lekarne zopet odprejo.

Major Giuriati je odgovoril, da upa, da bo mogel odstraniti ukrepe, ki jih je že mislil ukreniti, da doseže otvoritev lekaren. Prosil je oba delegata, naj ostaneta vedno v stiku s poveljništvom. Izjavil je tudi, da ni resnična vest o sestavljanju črne liste v svrho preganjanja hrvatskega življa. Izrazil je upanje, da bodo vzvračali hrvatski voditelji čute pravičnosti in prisrčnosti, ki jih goji italijansko poveljništvo, ker samo tako je mogoč uspeh začetega dela. Prosi delegata, naj uvedeta med hrvatskim prebivalstvom propagando, da ostane mirno in da se izogiba izgredov.

Podžupan je izjavil, da jamči za svoje prebivalstvo in je prosil, naj se ne pritrjujejo demonstracije na Sušaku.

Pogovor se je končal ob 16.

Ukrepi italijanske vlade za rešitev reškega vprašanja.

RIM, 20. Dva najvažnejša ukrepa, ki ju je danes ukrenila italijanska vlada v svrho rešitve reškega vprašanja, sta: odvzetje poveljništva osme armade generalu Di Robilantu in poveritev važne politične misije admiralu Cagni. Generalu Di Robilantu, pod čigar poveljstvom so bile čete ob premirni črti, se očita, da ni pravočasno preskrbel, da bi preprečil pohod na Reko, in da ni pokazal zadosti takta v tako kočljivem položaju. Poveljništvo osme armade prevzame general Badaglio. Admiralu Cagni niso še bila dana navodila za njegovo delovanje.

Med tem ko vlada išče rešitev glede Reke in pričakuje Wilsonovega odgovora na angleško in francosko-italijanski dogovor za rešitev reškega vprašanja, se na Montecitoriju kaže nekaka razburjenost; vrše se burne razprave ne toliko o parlamentarnem položaju, kolikor o političnem položaju sploh.

Vlada se nahaja v taki zagati, da se že govori o demisiji. »Epoca« piše, da ni sicer organizirane opozicije, toda povsod vlada nezadovoljstvo in vsi imajo vtisk, da se ti vladi najbrž ne posreči rešitev iz zagate, v katero se je spravila.

»Giornale d'Italia« piše, da je minister za zunanje stvari Tittoni, sicer obljubil, da bo zbornici odkritosrčno poročal o italijanskem diplomatskem položaju, toda o reškem vprašanju ne bo mogel poročati, dokler ne bo znano Wilsonovo mnenje. Torej bo reško vprašanje ostalo nerešeno tekom volilne dobe? se vpraša list in ugotavlja, da imajo politiški krogi na to vprašanje samo en odgovor: Nittijev kabinet mora odstopiti.

Iz Nemške Avstrije.

Renner za vzpostavitev diplomatskih odnošajev z zavezniškimi državami.

CURIH, 20. (S) Dunajski listi objavljajo naslednjo uradno noto: Kancelar Renner je sprejel diplomatske in vojaške misije od ententnih vlasti; izrazil je željo avstrijske republike, da bi se vzpostavili prijateljski odnošaji z zavezniškimi in pridruženim vladami, in izjavil, da pošlje vsaki vlasti noto s prošnjo za vzpostavitev diplomatskih odnošajev. Zastopniki vlasti so odgovorili, da najbrž ne bo nikakih zaprek za vzpostavitev odnošajev ter da bodo poslali mirovni konferenci poročilo glede premogovnega vprašanja. Renner je naslovil vsem velevlastim poziv, v katerem jih prosi, naj rešijo deželo iz nevarnosti, in se zahvaljujejo za delovanje njihovih zastopnikov, kateri so si od premirja do sklenitve miru prizadevali, da bi izboljšali položaj Nemške Avstrije.

Avtonomija Gornje Šlezije.

CURIH, 20. »Tägliche Rundschau« poroča, da se skliče nemška narodna skupščina v Berolinu 30. septembra. Isti list pravi: »V nekem pogovoru s katoliškimi zastopniki iz Gornje Šlezije je izjavil minister Erzberger, da se je v zadnjih dneh dosegel med državnim kabinetom in prusko vlado sporazum za dovolitev deželne avtonomije Gornji Šleziji. V Gornji Šleziji se ustanovi deželni zbor, katerega se bodo začasno udeleževali člani vseh strank pruskega zbora in nemške narodne skupščine. Deželnega zbora v Gornji Šleziji se bodo lahko udeleževali zastopniki poljskih organizacij, tako da bi bilo zasigurano poljskemu prebivalstvu sorazmerno zastopstvo. Državni svet s tremi člani — 1 socijalist, 1 katolik in 1 poljski član — bo imenovan od deželnega sveta in sprejme vodstvo upravnih del v deželi. Avtonomija Gornje Šlezije stopi v veljavo s 1. oktobrom.

Bivši nemški cesar se ne izroči.

CURIH, 20. »Berliner Tagblatt« zatrjuje, da so zavezniki opustili zahtevo, naj se bivši cesar Viljem II. izroči, da se s tem izognejo zapletljajem na Nizozemskem.

Iz Madžarske.

Politične stranke na Madžarskem.

CURIH, 20. V prihodnjih volitvah na Madžarskem se omeji volilna borba na dvoboj med koalicijama buržoazijske in klerikalne stranke. Buržoazijsko koalicijo sestavljajo doslej štiri stranke: 1. narodno-liberalna stranka, katero tvore ostanki starih madžarskih buržoazijskih strank, narodna delovna stranka in Kosuthova stranka; 2. Martin Lovaszijeva stranka iz leta 1848., nekateri člani te stranke so sicer prestopili h krščanskim socijalcem in k Ugronovi stranki; 3. Viljem Vaszonyijeva demokratska stranka, ki se je združila s stranko trgovcev in malih posestnikov in ki upa, da dobi v Budimpešti kakih 6 poslanskih mest.

Krščansko socijalna stranka je sedaj sestavljena od naslednjih 4 strank: Krščansko-kmetska stranka, krščansko-narodna stranka, madžarska nacodna zveza in stranka mlade Madžarske, ki podpira Friderioha. Govori se, da se je dosedel med buržoazijskimi in klerikalnimi strankami sporazum, da se zagotovi Friderichu večina.

Neredi na Madžarskem.

CURIH, 20. Vesti iz Sobotišča pravijo, da je prišlo v Tapolezi in Diszelu do novih izgredov proti židom. V Tapolczi so ubili 3 osebe, 30 pa jih je bilo težko ranjenih. Oropali so 80 trgovin. Uradna preiskovalna komisija je ugotovila škodo, ki znaša nad 40 milijonov kron. V Diszelu so poklali mnogo židov. Čete, ki so dobile ukaz, da vzpostavijo red, so začele z množico ropati in ubijati. Do sedaj je bilo areviranih 92 oseb, med temi tudi 2 poveljnika posadke v Diszelu.

Nov rekord v višini.

NEW YORK, 19. (S.) Letalec Rokand Rohlfe je dosegel s triplanom višino 134.610 (?) čevljev v 78 minutah. To je najvišja višina, ki so jo doslej dosegli letalci. Termometer je kazal 43° Fahrenheita pod ničlo.

Polet iz Anglije v Avstralijo.

LONDON, 20. (S) Dva častnika, prideljena zrakoplovnemu oddelku, sta se povrnila iz Indije čez Kalkuto in Port Darvin. Tu gre za polet iz Anglije v Melbourne, za katerega je

---

PODLISTEK

IVAN BALOH:

Častен občan.

Humoreska.

»Prav je, da si jih, zakaj pa ni imel predpisane torbe. Ali ne veš kot občinski odbornik kaj je kontumac? Sicer te pa nisem naznanil jaz, ampak orožniki, postava je taka — ampak tebi bo treba torbe na čeljusti, da bodo slavnostne seje naše občine mirne. Zgaga! Če si pijan, pa pojdi — torej — domu.«

Te besede so bile spregovorjene s povzdignjenim glasom.

Komatic je za enkrat vse županove uradne besede pozrl, potem pa vrgel svojo veržinko, ki ni hotela goreti od sebe proč, in zaklical: »Pa grem, boste pa brez mene sejali.«

Zaloputnil je občinska vrata — in šel v gostilno k častnemu občanu. Sicer si nista bila posebna prijatelja, ampak tisti dan sta se spravila — in Komatic mu je vse povedal.

Slavnostna seja se je imela nadaljevati. Tedaj pa je priletel gori po stopnjicah Komaticev sultan in iskal svojega gospodarja — zastonj. Slučaj je hotel, da je imela tisti teden županova mačka mlade — in je bila takrat silno slabo razpoložena. Čepela je gori na občinski blagajni in hotela gledati in poslušati, kako se bo vršilo glasovanje o častnem občanu. Ko pa je videla, da pride tak nasprotnik kot je bil Komaticev sultan v tako častivredno družbo, tedaj jo je prevzela vsa mačja jeza, dvignila se je in naredila velblodov hrbet in se zakadila v sultana in izpustila ves meh, kar ga premore mačji inštrument. Sultan je pa tudi storil svojo dolžnost. Lajal je in se jezil, kolikor so premogla njegova pasja pljuča. Nastala je vojska pod slavnostno mizo in častiti občinski možje so se bali za svoje noge. Tedaj je posegla vmes med nemirne duhove pod mizo najvišja oblast — gospod župan je vrgel med oba sovražnika svojo debelo gorjačo in za njo še velike občinske škarje — in premagan je bil sultan, zletel je doli po stopnjicah, občinska mačka pa za njim ponosno in zmagovito — njene oči so se svetile in njen rep je bil kakor veliko zavito vprašanje.

Duhovi so se kmalu pod mizo in nad mizo tako pomirili.

Ko je bilo to pasje vprašanje, ki sicer ni bilo na dnevnem redu, srečno rešeno, se je slavnostna seja pravilno nadaljevala.

Gospod župan je zopet otvoril sejo: Torej moj predlog vam je znan. Utemeljujem ga torej:

»Naš podžupan vam je vsem znan.«

Tukaj so vsi možje pokimali.

»On je zaslužen mož za našo občino. Kdo ne pozna torej njegovih zaslug? Njegova hiša je vedno odprta siromakom, šolskim otrokom daje zastonj zvezke, šolski mladini je kupil nov dragocen trak, pri vaškem vodovodu je napravil novo sesalko na svoje stroške, občinskim revežem je dal za novo leto 100 kron, pri mlekarni je odklonil častno nagrado v prid občinski blagajni, cerkvi sv. Martina je dal za novo leto šest debelih sveč, skoro vsem otrokom je za krstnega botra — sploh in torej, kdo bi naštel vse njegove zasluge? Ali ni torej vreden častnega občanstva? Kdor je proti, naj vzdigne roko!

Nihče ni vzdignil, vse je bilo mirno in pokorno. Samo tam — iz bližine peči, na kateri je še vedno kraljevala in dremala občinska mačka, se je oglasil najmlajši občinski odbornik — Ivancev Joža ter ugovarjal:

»Ja, vse lepo, ampak če je sesalko napravil saj jo je zase, saj največ vode sam porabi, zakaj potem treba, da ga imenujemo za« — —

»Ni še izgovoril, že so mu segli vmes oče župan: »Tiho bodi, ali ne rabi cela vas vode in tudi ti? Predlog mora biti soglasno sprejet. Ali ni že poprej dosti ugovarjal Komatic in zdaj še ti? Možje, kateri ste možje, torej glasujte! Kateri ste za moj predlog, da imamo častnega občana, dvignite torej roke.

Vse je dvignilo roke, občinski sluga, ki ni imel sicer pravice glasovanja, je dvignil zaradi lepega zgleda — oba.

Samo Martinov oče — ne. Seja je namreč predolgo trajala in ni čuda, da so zaslužnemu občinskemu svetovalcu skupaj padle oči. Njegov sosed ga je dregnil v bok in rekel, naj glasuje. Ko so pa Martinov oče videli, da vsi sedijo, tudi oče župan, tedaj so si mislili, kot so sanjali, da se gre za Komaticevega psa, če sme biti pri seji pričujoč, ker jih je pošteno zagrabil za suho bedro pod občinsko mizo, ko je mislil zagrabiti za mačkin rep, — so pa rekli na glas krepko, kot še pri nobeni seji: Ne.

To pa gospodu županu ni bilo všeč. Zato je rekel župan sosedu: Reci mu, naj reče ja. In Martinov očka, ko so jih zadele županove oči, so takoj rekli: Ja.

S tem je bila slavnostna seja končana.

Pri slučajnostih se ni nihče oglasil.

Zapisnik se je podpisal — in trajalo je slabe pol ure, predno se je podpisalo vseh dvanajst občinskih odbornikov. Zadnji so se podpisali Martinov oče in napravili tako veliko piko, kot je bil stari avstrijski krajcar, ker so premalo, preveč pomočili v občinsko črnilo.

Tako je bila srečno, dokončana slavnostna, občinska seja v Zabukovju.

Seveda so se potem slučajnosti, ki so bile na dnevnem redu, nadaljevale spodaj v gostilni, tako srečno, da je prišel najstarejši občinski odbornik še o pravem času po lestvici na seno navzgor, ko je šla luna ravno že doli.

Vsi drugi občinski svetovalci in odborniki so šli še ob pravem času — to se pravi brez večerje k zaslužnemu počitku.

Ampak gospod župan je dosegel svoj namen: Zabukovje je imelo svojega častnega občana. In kar je bilo še več — zapisnik je bil že izročen v roke častnega občana.

Zdaj se je pa zgodilo nekaj, kar je bilo nerazumljivo celo županu v Zabukovju.

Drugo jutro pride dekla najnovejšega častnega občana v Zabukovju k gospodu županu ter ga prosi, naj mu posodi steklenico petroleja, ker mu ga je slučajno zmanjkalo. Župan vzame steklenico, odvije papir in kako se začudi, ko vidi, da je steklenica zavita v zapisnik slavnostne seje.

Sam sebi ni mogel verjeti. Molčal je kot zid. Poklical je k sebi občinskega slugo, ki je bil ob enem pismonoša, ter ga vprašal, kam je nesel pismo za gospoda podžupana.

Ta mu je kratko odgovoril: »Dekli sem ga dal, ker gospodarja ni bilo doma.«

»Že vem, dekla je kriva« — se je potolažil gospod župan, »ker sem jo spodil iz službe še uradnega pisma ni oddala svojemu gospodarju.«

In gospod župan je takoj pisal gospodu podžupanu zelo prijazno prijateljsko pismo:

Oprosti, poslali smo ti le prepis zapisnika zadnje slavnostne seje, umetniško diplomo prejmeš pa pozneje.

Gospod Miha Mogočen je prejel to pisanje. Zamislil se je kratko in odgovoril: Hvala za častno občanstvo vseh svojih dolžnikov.

Ne sprejmem.

Ko je prejel to pisanje gospod župan, je molčal, ni povedal tega nikomur, ampak v srcu je sklenil: To je bil naš prvi in zadnji častni občan občine: Zabukovje.

(Konec.)

razpisala avstralska vlada nagrado 10.000 šterlingov. Poročilo, ki sta ga podala častnika ministrstvu angleške zrakoplovbe, pravi, da je vsled zračnih in geografskih razmer polet proti Avstraliji skoraj nemogoč.

Estonska odvisna od Anglije.

LONDON, 19. (S.) Reuterjeva agencija trdi, da je estonski minister za zunanje stvari sklenil, da ne sklene miru s sovjetsko vlado, ne da bi prej vprašal za svet britansko vlado.

Seja vrhovnega gospodarskega sveta zaveznih in pridruženih držav.

BRUXELLES, 19. (S.) Zakasnelo. Jutri se bo tukaj vršila seja vrhovnega gospodarskega sveta zaveznih in pridruženih držav. Zastopane bodo Belgija, Francija, Anglija in Italija. Predsedoval bo Jaspard, belgijski minister za gospodarstvo. Francijo bosta zastopala Clementel, minister za trgovino in Luocheur, minister za obnovitve. Anglija bo poslala Robertsa, ministra za prehrano in Geddesa, ministra za gospodarstvo. Italijo bo zastopal senator Maggiorino Ferraris, pooblaščenec senatorja groia di San Martino in kom. Nogare. Kongresa se bo udeležilo mnogo tehničnih svetovalcev. Razun manjših vprašanj se bo kongres bavil s težkim vprašanjem evropskega gospodarskega položaja, posebno z ozirom na Ameriko in predvsem glede prevoznine in obskrbe s premogom, živili in sirovinami. Belgijski kralj, ki se osebno zanima za potek pogajanj, bo sprejel jutri zvečer delegacije in bo sklical v kraljevo palačo sejo, kjer se bo razpravljalo o izidu dela in o smernicah za politično akcijo, kako naj bi zboljšale gospodarske razmere zavezniških držav po vojni.

Poplavitve v Neucelskem zalivu.

NEW-YORK, 21. (S) Iz Austina brzojavljajo: Poplavitve v Neucelskem zalivu so zahtevale mnogo žrtev; dosedaj so našli 400 trupel, toda skupno število najbrž presega dvakrat toliko žrtev.

Mazzini in Jugoslovani.

IV.

Quando l'Italia risorga, essa risorgerà in nome d'un principio; risorgerà sorella di quanti popoli oppressi hanno, com'ella, diritto ad essere Nazione.« Giuseppe Mazzini.

Iz raznih vzrokov, ki jih ne navaja, ne razpravlja Mazzini v četrtem pismu (29. junija) podrobneje o češkem gibanju, o katerem pa poudarja, da je vedno v najožjem stiku s slovanskim pokretom. Omenja »Dalmatinsko Zoro«, ki je pozdravila italijansko revolucijo (1848) in nadaljuje: »Če bi v našem uporu 1848. mogli Južni Slovani videti vstajenje naroda, ki neustrašeno trže staro kanto Evrope in kliče nove narode k vstaji in združenju v naravnih smereh — če bi zmote, ki smo jim podlegli, ne bile dale Avstriji politike reči onim nevednežem: To je vojna kraljevskih ambicij, ki bi vas, če bi le mogle, podjarmile — morda bi ti prvi simptomi pobratimstva (»Dalmatinske Zore«) dozoreli v dejanja.« Tako pa je avstrijska oblast iz sovraštva med slovanskim in italijanskim elementom kovala zase kapital in danes je slovansko gibanje za svobodo **navidezno** utihlo. Vzrokov za to je več med Jugoslovani samimi: vereko vprašanje, nezaupljivost med avstrijskimi in turškimi Slovani, hrvatsko plemstvo, ki se boji Srbov in Bolgarov, ki stremé za socialno enakopravnostjo, politične težkoče med Srbijo in Črnogoro in slednjič ime »Ilirija« samo, ki ga Srbi kot rimskega izvora odklanjajo. »Toda vse to težkoče, ki jih bo čas, intelektualni napredek, ki se izpopolnjuje, rastoče medsebojno občevanje, predvsem pa skupno klapčevstvo, postreno od razočaranj, ki jih je Avstrija po l. 1848. s polnimi rokami razlila med svoje narode — naglo izruval.

»In če bi danes vstala **Italija v imenu vseh narodov, ki hrepené po združenju v nacije, če bi vstala boreč se in zmagujoč, toda pri vsaki zmagi ponujajoč pakt poštenega miru in svobode onim, ki tostran Alp še sovražniki** (namreč Jugoslovani), **zamorejo postati prijatelji onstran naših mej, — če bi** Italija vstala učeč z vzorom Madžarje, katerih gibanje bi brezdvomno sledilo italijanskemu, s širokimi, pravičnimi, **tolerantnimi nazori, če bi vstala torej s klicem: »Boj Avstriji, svobodo zatiralcem Avstrije!« — bi** morda te težkoče naenkrat izginile in razkroj avstrijskega cesarstva bi bil plačilo prvega pohoda.«

»Od danes naprej,« nadaljuje Mazzini, »je slovansko stremljenje **po združenju** v sferi nove narode, ki bodo vstali prej ali slej na razvalinah turškega, ruskega in avstrijskega despotizma, **neizogibliv element bodočnosti. Italija ga mora temeljito proučevati!«**

Mazzini silno obžaluje, da v Italiji še nimajo vseučiliške stolice za slovansko literaturo, ki bi jo morali imeti že pred devetimi leti (1848) v Turinu ali v Genovi. Toda minilo je že petdeset let odkar je Mazzini to obžaloval, **a Italija še danes nima imenovane stolice kljub temu, da jo že davno imajo vsi veliki in res kulturni narodi** (Francozi, Angleži, Nemci) na svetovnih univerzah v Parizu, Oxfordu, Londonu, Berolinu, Lipskem itd., kar njej sami zelo škoduje **v kulturnem, a tudi v gospodarskem in političnem oziru!**

Nato se pa Mazzini razvname in z vso strastjo revolucijonarca in republikanca biča tedanje politično vodstvo, ki mu je današnje, posebno pa Sonnino-Orlandovo v taktiki in mišljenju popolnoma sorodno. Zato navajamo tole mesto dobesedno:

»Ne samo Slovane (moramo dodobra poznati), o katerih sem skušal s temi krotkimi potezami vzbuditi zanimanje vaših bralcev. Čas je, da italijanska Narodna Stranka, ki je izšla iz nedoločnih splošnih naziranj o bratstvu med narodi in **Evropski Zvezi** — klici, ki smo jih mi prvi vrgli v javnost, ki so jih pa danes ugrabili ljudje vseh barv in jih prevzeli kot odpadniki, **da jih preneso v sovražni tabor — da pové narodom, kaj hoče in kako si predstavlja novo karto Evrope,** ki se mora zamenjati z ono dunajskih pogodeb. Da pové, kako si predstavlja vse to v nasprotju z ljudmi, **ki hočejo ustvariti Italijo z lažjo osvobojujoče monarhije,** v katero sami ne verujejo; v nasprotju z ljudmi, ki ločijo sveto in zmagoslavno Mater tisočerih mučenikov, da prosjači ob izhodih vseh pisaren kot miloščino preustroj krajnih uprav. Narodna stranka naj vstane in zakliče iz vaših ust in drugih: Mi hočemo Italijo, Italijo eno, Italijo svobodno, neodvisno, samosvojo gospodarico. Tako kličite v nasprotju z zmirnimi ljudmi, ki se kot opice ponavljajoč fraze tujih ministrov, upajo imenovati ljudske vstaje iz leta 1848. žalostne dogodke; **nasproti ljudem, ki obnavljajo v imenu svobode nepošteno trgovanje tiranstva,** ki vabijo Avstrijo, naj odstopi del ozemelj Italiji v zameno za zemlje, ki naj jih ugrabi našim bratom Romunom; proti ljudem, ki križajo v drugič sveto Poljsko, slavo pojoč carju, in vdrugič Rim, slaveč Francijo; **proti tem ljudem vstani Narodna stranka in kliči:**

»Ko bo Italija vstala, bo vstala v imenu načela; vstala bo kot sestra vseh zatiranih ljudstev, ki imajo, kot one, pravico, da postanejo narod!«

Po teh programatičnih besedah, ki vsebujejo Mazzinijev **politični konfiteor, ki bi jih** moralo sedanje politično vodstvo v Italiji z vso resnostjo in ljubeznijo upoštevati in delovati v njegovem smislu, opredeli proroški duh Mazzinijev bodočo politično Evropo takole:

»Evropa stremi po preuredbi med velike, ravnotežne frakcije, **ustanovljene potom jezika, zemljepisne lege in zgodovinskih tradicij. Bodoča Evropa bo imela, naj se danes dela ali piše kakorkoli,** Hiberijski polotok z združeno Portugalsko in Špansko — bo imela nasproti skandinavski, ki bo objemal Švedsko, Dansko in Norveško — bo imela nemški narod — **bo imela alpsko konfederacijo, ki se ji bosta pridružili Savojska in Nemško Tirolsko — bo imela Slovane,** razdeljene v štiri skupine, ki sem jih orisal v svojih pismih — bo imela Grško, ki bo segala do Balkana in bo stolovala v Bizancu, **svobodnem središču** konfederacije plemen, ki tvorijo danes turško cesarstvo v Evropi — **bo imela Italijo, ki se** bo raztezala od skrajnega robu Sicilije **do** alpskega **pasu in do Trsta**

Ali so to utopije? se vprašuje Mazzini ob sklepu pisma. Slovani so bili pred kratkim tudi utopija, danes se bavi z njimi vsa Evropa. Ime »Skandinavija« je bilo še pred 20 leti smešno — danes je dejstvo, s katerim moramo računati! In Mazzini se ni varal: pred našimi očmi se je uresničilo skoro vse, kar je on s tako gotovostjo predvideval: Avstrije ni več, ni več Turčije in ne ruskega despotizma. Ustanovile so se nove slovanske države na temelju narodnosti: Čehi, Jugoslovani, Poljaki in Rusi stopajo v novo politično in kulturno življenje, ki sicer še ni ustavljeno, **a bodočnost je brez dvoma slovanska!** Tudi Italija je zedinila vse svoje neodrešene brate in še več. Zato upamo, da se bo uresničila Mazzinijeva želja, da bo Italija osvobojenim narodom »ponudila pakt poštenega **miru in svobode,«** da postanejo Jugoslovani iz njenih sovražnikov njeni najboljši prijatelji!

Podajemo ta pozabljena, a tako važna pisma genijalnega apostola italijanskega združenja v pretres vsem našim prijateljem in neprijateljem, **da ne pozabijo, kako silno moč ima narodnostna ideja in kako neizprosno železna je logika zgodovinskega razvoja. In ne pozabimo zlatih Mazzinijevih besed:**

»Ko se ideja svobodne domovine, ali narodne aspiracije pokaže ljudstvu, je ne more nobena sila več udušiti ali streti njenega bolj ali manj progresivnega razvoja do zmage! Narodnosti so nepremagljive kot veri: pomirite jih lahko za kratek čas, uničiti jih ne morete!«

Polnoletnost.

Po srbskem in črnogorskem zakonu je polnoleten, kdor je dovršil 21. leto svoje starosti. Po avstrijskem zakonu, ki je veljal v Sloveniji in tudi na Hrvatskem, pa je dosegel človek polnoletnost šele z dovršenim 24. letom, ravno tako tudi v Bosni in Hercegovini. Ta razlika se je morala izničiti Nemci in Lahi, kakor tudi Francozi, doseženo polnoletnost z 21., Švicarji celo že z dovršenim 20. letom. Ravno tako je v Rusiji. Tudi Nemška Avstrija je sledila temu zgledu ter določila, da postane polnoleten, kdor izpolni 21. leto.

Z zakonom z dne 31. julija 1919, ki je bil objavljen dne 2. septembra v »Službenih Novinah«, je za vso kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev uzakonjeno, da postane vsak državljan polnoleten s pričetkom dneva, katerega dopolni 21. leto svoje starosti. Za nazaj zakon ne velja. Vsi, ki so bili tedaj dne 2. septembra stari več kakor 21, pa manj kakor 24 let, so postali polnoletni z dnem 2. septembra 1919. Pozdravljamo ta zakon kot majhen, toda zelo važen korak na potu izenačenja zakonov v Jugoslaviji.

Različnost določil v dobi, s katero postane človek polnoleten, je bila tudintam naravnost nevarna. Srbijanec ali Črnogorec, ki je dopolnil 21. leto, je lahko razpolagal s svojo imovino, je kupoval in prodajal tudi nepremičnine. Slovenec, Hrvat, Dalmatinec ali Bošnjak, ki je bil, recimo, že 23 let star, pa je potreboval zato dovoljenja varuhovega, v važnih stvareh tudi varstvenega sodišča. Ker končno ni navada, da bi ljudje pri kupčijah nosili s seboj domovnico, iz katere bi bilo razvidno, kam je kdo pristojen in ali je zanj odločilno 21. ali 24. leto, so bile v obmejnih krajih zmešnjave na dnevnem redu. Prebrisanc glave so izrabljale to razliko v svoj prid; marsikaka sleparija in goljufija je bila mogoča le radi te razlike. Potrebna pa je bila ta izpremememba tudi zavoljo tega, ker se namerava tudi v Jugoslaviji, kakor drugod, dati volilna pravica vsakemu državljanu, ki je izpolnil 21. leto svoje starosti. V Nemški Avstriji je imel za volitve v konstituanto volilno pravico celo vsak državljan, ki je pred 1. januarjem 1919 prekoračil 20. leto svoje starosti. Razlika med starostjo, ki daje človeku javnopravno in ono, ki mu daje zasebnopravno poslovno sposobnost, se ne da opravičevati. Neki hudomušnež je odločilne dobe starosti po avstrijskem zakonu, ki je veljal dosedaj tudi pri nas, takole razlagal: V Avstriji more človek s 14 leti prisegati in biti zaprt, z 18 leti sme delati oporoko, z 20 leti ga smejo obesiti, da si pa more pravnoveljavno izposoditi 10 kron, mu je treba 24 let. Takšno roganje sedaj tudi v Jugoslaviji ne bi več veljalo.

Domače vesti.

Tržaške slovenske šole. Stariši, ki bi radi pošiljali svoje otroke v slovenske šole v mestu, naj se takoj priglase v ulici Acquedotto 20. I. nadstropje. Priglasitev je mogoča vsak dan, tudi danes, od 9 do 12 dopoldne in od 4 do 6 popoldne.

Tajniško mesto. Tajništvo JDS. razpisuje mesto stranknega tajnika. Tajnik mora imeti širšo izobrazbo in zmisel za javno politično delo. Dobra plača po dogovoru. Prošnje je nasloviti na tajništvo JDS., Narodni dom v Ljubljani.

Ustanovni občni zbor »Društva jugoslovanskih prostovoljcev za Slovenijo« dne 14. septembra t. l. v Ljubljani je sprejel enoglasno naslednjo resolucijo: Ministrskemu svetu kraljestva SHS v Belgradu. Vlada naj podvzame kar najhitreje pri vlastih korake za vrnitev vseh jugoslovanskih prostovoljcev, ki se nahajajo v Rusiji in Sibiriji kakor tudi za vrnitev vseh jugoslovanskih vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v Rusiji, Italiji, Angliji itd.

Vrnitev vojnih ujetnikov iz Italije. Iz Ljubljane se poroča: Pri oblasteh SHS na Koroškem so se javili trije vojaki, ki so se vrnili iz italijanskega ujetništva.. Vsi trije so Slovenci, doma in pristojni v Borovlje. To so pešec Travnik, poddesetnik Schwarz in pešec Kančič, ki so prišli iz Genove z vlakom do Beljaka, kjer je postaja za vojake, ki se vračajo iz italijanskega ujetništva. Iz Beljaka so jih preko Celovca in demarkacijske črte poslali domov. Kakor pripovedujejo ti trije, so bili vsi ujetniki v Italiji koncentrirani ločeno po deželah, tako, da so bili na primer skupaj vsi Koroški, posebej Čehi, Madžari itd. Ko je došlo povelje, naj se poškeje vsi pripadniki Nemške Av-

Slovenski civilni interniranci na Koroškem so izpuščeni in so se vrnili v petek 19. t. m. v domovino.

Živinozdravniška visoka šola v Brnu. Predavanja na vseh štirih letnikih se pričnó na živinozdravniški visoki šoli v Brnu dne 1. novembra t. l.

Zopetna uvedba brzovlaka. Kakor smo izvedeli, je pričel te dni zopet voziti brzovlak na progi Ljubljana-Dunaj. Prvi brzovlak je odšel z Dunaja 20. septembra ponoči, prvi brzovlak iz Ljubljane pa 21. septembra ponoči.

Draginja v Belgradu. »Politika« poroča: Pred nekokko dnevi je prišel v Belgrad neki angleški rezervni častnik. Nastanil se je v Kneza Mihajla ulici št. 18. Gostoljubni gospodar mu je zaračunil za 7 dni: za prenočišče 245 dinarjev, za zajutrek 28 dinarjev, vsega skupaj 275 dinarjev. Za ta denar bi dobil naš angleški prijatelj v Londonu, v sredini Piccadilla, stanovanje s kosilom in večerjo za dva tedna.

Razmere v Nemški Koroški. Iz Koroškega javljajo: Slovensko misleče prebivalstvo v onem delu Koroške, ki je zaseden po Nemcih, nikakor ne odobrava režima Avstrije ter se pritožuje zaradi slabih prehranjevalnih razmer in želi priti pod Jugoslavijo. Rekvizicije, ki se vrše v Koroški, zasedeni po Nemcih, zlasti kar se tiče živine in živil, odvračajo od Nemške Avstrije ne samo Slovence, ampak tudi poštene Nemce. Zato skušajo avstrijski Nemci preslepiti ljudstvo s tem, da oznanjujejo prebivalcem z lepaki, da so tudi pri nas v Jugoslaviji, torej tudi po Jugoslovanih zasedeni Koroški, rekvizicije živine in živil na dnevnem redu, kar pa seveda nikakor ne odgovarja resnici.

Comte Begouen o Jugoslovanih pred 32 leti. Iz Pariza se nam piše: Ravnokar je izšla knjiga, katere naslov se glasi: Comte Begouen: Chez les Yugoslaves il y a trentedeux ans. Lettres au Journal des Débats 1887—1888. (Med Jugoslovani pred 32 leti. Pisma Journalu des Debats 1887—1888.) Editions Bossard, 43, Rue Madame, Paris 1919. — Pisatelj je znani Comte Begouen, stari prijatelj Jugoslovanov, ki je s slovitim journalistom Gauvainom v pariškem listu »Journal des Debats« posebno med mirovno konferenco neumorno in pogumno zagovarjal pravice Jugoslovanov. V tej knjižici je pisatelj zbral pisma, ki jih je pred 32 leti svojega potovanja po jugoslovanskem ozemlju pisal »Journal des Debats«. Pisma so polna dragocenih zgodovinskih reminiscenc. Osebni doživljaji in opercuji naravnost proroškega značaja dajejo tem pismom baš v sedanjem času posebno mikavost. — Noben Jugoslovan ne boče brez ginjenosti čitati teh pisem, v katerih Begouen direktno javnosti, ali svoji ljubljeni mami, ali svojemu bratu hoče obrazložiti, kaj so Jugoslovani, kakšna je njih kultura, kakšno je njihovo politično stremljenje itd. Da bi mi bili imeli več takih mož kakor je Begouen, med Francozi, Angleži in Amerikanci, bi stala naša stvar povsem drugače posebno francoski, angleški in amerikanski svet nas doslej ni prav nič poznal in to je bilo deloma pač naša lastna krivda. — Begouen konstatira v teh pismih že pred 32 leti, da je Trstenikdave v slovenskem ozemlju (stran 15) in da ga je prvi korak iz mesta prvi del v popolnoma slovenski milieu (stran 9). — O Jugoslovanih navede dve simpatični potezi: njihovo izredno gostoljubnost (stran 25), s katero so ga naravnost obsuli v Ljubljani, Zagrebu in Djakovu in njihov goreče narodno čustvovanje. Begouen, ki je poznal iz domovine samo državno misel, je šele med Jugoslovani razumel silno moč narodne ideje. Zelo prijetno je bil pisatelj iznenaden, da je našel v tistih časih med Jugoslovani globoko vkoreninjene simpatije do Francozov. — Z bistrim očesom spozna mladi Francoz že tedaj vso pogubonosno pogrešnost avstro-madžarske politike. — Kako resnično nam zveni njegova sodba o Madžarjih na strani 49: »Njihova politika se mi ne zdi dalekovidna, sila še nikdar ni ustvarila kaj trajnega«, posebno danes, ko se je ves madžarski sistem zrušil v prah in pepel! Klasično so pa Hrvatje v Zagrebu izsilili svoja takratna čustva napram Madžarjem v epopejne besede: »Bolje je umreti nego umirati« str. 49. — Najdragocenejši so spomini na nepozabnega Strossmayerja, s katerim je pisatelj zelo zaupno občeval. Begouen ga slika kot klicarja in prvoboritelja jugoslovenske ideje! Kako proroško nam zvene sedaj besede velikega vladike, ki jih je govoril tedaj mlademu Francozu (stran 125): »Si morete li misliti, da je logično in vsled tega sklep Božje Previdnosti da naj bodo Slovenci, Hrvatje, Dalmatinci, Bosanci, Črnogorci itd. razdeljeni na različne države, ko so vendar istega slovanskega plemena!... Dosti so napredovali, da lahko sami sebe vladajo!... Jaz imam vero v bodočnost našega naroda in prišel bo dan, ko bodo padle one barijere, ki so jih ljudje umetno postavili, kajti dogodki, silnejši od teh ljudi, jih bodo podrli.« — O Strossmayerju pravi Begouen (str. 98): Dve veliki ideji ste ga vodili: »Moralni in intelektualni preporod Jugoslovanov in združenje pravoslavne in katoliške cerkve. — Njemu je bila pred očmi velika zgodovinska naloga Slovanstva, ki naj obstoja v tem, da zdravo Slovanstvo pretvori in prenovi celo zahodno Evropo, a to se mu je zdelo le mogoče, ako bo Slovanstvo zedinjeno in razkol odpravljen. — Upal je, da se nekega dne njegov ideal uresniči in dejal je Begouenu: Takrat ne bom več med živimi,, a imel bom tolažbo, da sem vsaj deloval za ta cilj.«

»Grazer Tagblatt« izhaja od preteklega torka kot »Neues Grazer Tagblatt« in sicer v treh izdajah, zjutraj kot »Neues Grazer Tagblatt«, opoldne kot »Neues Grazer Mittagsblatt« in zvečer kot »Neues Grazer Abendblatt«. Politična smer lista je ostala ista.

Ljubezenska scena. Izidor Kapun, star 50 let stanujoč v ul. del Bosco št. 38, je včeraj srečal svojo razporočeno ženo, ki je bila v spremstvu ljubimca. Žena mu je začela takoj očitati razne družinske stvari. Kapun se je ujezil in ji hotel dati klofuto. V tem mu je ljubimec podstavil nogo in Kapun je padel na tla. Pri padcu se je poškodoval na hrbtu in si zlomil desno roko. Zdravniški na rešilni postaji mu je dal prvo pomoč in ga dal nato odpeljati v mestno bolnišnico.

Poizkušen samomor. Fran dell' Olio si je hotel včeraj vzeti življenje s tem, da je izpil v Bošketu večjo dozo karbolne kisline. S karabinjerske postaje pri Sv. Alojziju so telefonirali na rešilno postajo. Zdravnik je prišel z avtomobilom takoj na lice mesta in ukazal mladeniča odpeljati v mestno bolnišnico, kjer so mu izprali želodec in ga na to sprejeli v I. oddelek.

Vsakovrstne reči so preteklo noč pobrali neznani zlikovci v gostilni Ivana Gerija v ul. G. R. Carli. Vdrli so v gostilno s pomočjo ponarejenih ključev in mu s tem obiskom napravili 2000 lir škode. Geri je tatvino naznanil karabinjerjem.

Neznanci so preteklo noč vdrli v skladišče Henrika Čuka in odnesli razno blago v vrednosti 3500 lir. Čuk je javil tatvino karabinjerjem.

Na cesti je padel, ko se je vračal domov, Viktor Sirotić, stanujoč v ul. S. Giusto št. 8. Padel je tako nesrečno, da se je pri padcu težko poškodoval na zatilniku in si pretresel možgane. Na zdravniški postaji so ga obvezali in ga nato odpeljali v mestno bolnišnico.

Tatvine. V kašno mestnega vodovoda pri Sv. M. Magd. Zgornji so preteklo noč vdrli tatovi in ukradli magnet, več pasov za strojna kolesa in druge stvari v vrednosti 700 lir.

Razne vesti.

Tatvine in ropi ob štajersko-hrvatski meji so vedno na dnevnem redu. V zadnjem času nastopajo roparji v vojaški obleki kar v tolpah. Zato so sedaj dvakrat dobrodošli goreči in neustrašeni orožniki. Eden takšnih je g. Rajmund Valenčič, podstražmojster od Št. Petra pod Sv. Gorami. Zasledil je pred par dnevi tata-mesarja iz Zagreba, ki je posestniku Fr. Preskerju ukradel dragoceno, do 18.000 K vredno kolilo. 48 ur ga je nepretrgoma po raznih krajih zasledoval in do 100 km pota prehodil in prevozil. To je v teku dobrega pol leta že tretji slučaj, da je konjske tatove izsledil. Takšnim orožnikom vsa čast!

Kruljav turist. Paničanu Andreju Beurdeley, ki je izgubil v vojni desno nogo, se je posrečilo, da je napravil turo v višino 3167 metrov in sicer na goro Tete Rousse. To je osamljen in edini slučaj, da se je posrečilo kruljavemu človeku dospeti na tako strm in visok vrh.

Boljševiške strahote. Svenski Dagbladet je prejel od svojega dopisnika iz Helsingforsa, da bežunci iz Jekaterinograda poročevajejo o boljševiških strahotah ob ponovnem zavzetju mesta. Prva dva dni je bilo ubitih 20.000 stanovalcev. Rdeča vojska je oropala vse hiše. Madžarski in kitajski oddelki so bili najkrvoločnejši. Nadškof Gregorne je bil ubit od tolpe kitajskih in rdečih vojakov. Njegovo truplo je bilo nato sesekano na kose.

Vojna in zakon. Vojna je izpodkopala temelje neštetih zakonov in uničila srečo premnogih družin. V deželah, kjer je še v veljavi nerazdružljiv katoliški zakon, bo duh požrtvovalnosti in dolžnosti, duh medsebojnega odpuščanja mnogo raztrganih vezi zopet zvezal; a kjer je uveden razdružljiv zakon, manka višjega nagiba za ohranitev zakonske zveze in zato vse sili narazen. Tako poroča belgrajska »Epoha«, da je samo iz bivše kraljevine Srbije došlo doslej duhovnemu sodišču blizu 2000 tožba za ločitev zakonov. List pristavlja, da bo moralo duhovno sodišče prinesti v te pravde mnogo duha, da bo doseglo vsaj deset odstotkov poravnav.

SLOVENKA, MODISTKA se priporoča cenjenim damam v mestu in okolici. Ulica Alessandro Volta št 2 V. nad., vrata 19 (za ljudskim vrtom.)

Pozor, krčmarji gorenje okolice in gornjega Krasa!
Podpisani javljam, da sem odprl
veliko zalogo vina
po konkurenčnih cenah.
Prepričan sem, da bom mogel v vsakem oziru zadovoljiti cenjene kliente. — Vdani
VIKTOR KJUDER
nad Sv. Ivanom, Bazoviška cesta.

MEULA ADOLF
avtorizovani stavbeni podjetnik za Primorsko in Istro
prevzema in izvršuje z največjo natančnostjo vsa v stavbno stroko spadajoča dela in se blagohotno priporoča slavnemu občinstvu.
Prijazna naročila je poslati na naslov:
ADOLF MEULA
Guardia la-Stoji letto 239.

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

SODI, vinski (skupno 200 hl) po 300-700 l so na prodaj pri F. Nemcu v Nabrežini (postaja). 4091

V DIVAČI št. 8 se odda v najem bufet. 4092

STANOVANJE, sobo in kuhinjo, tudi v okolici, iščem. Ponudbe pod »Stanovanje« na ins. odd. Edinosti. 4093

OMNIBUS za 10 oseb, dobro ohranjen in krasno izdelan steber iz litega železa, visok čez 4 m za kako restavracijo, se proda. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 4086

TROŠT JANKO v Mariboru, Ferd. ulica 3 III., ima na razpolago več hiš, vil. trgovin in se priporoča svojim rojakom za posredovanje. 3316

PRODAM travnik in vinograd z izvirno vodo, 3600 sežnjev, v Žavljah, Monte Castiglione za Lir 12.600. Fotograf Jerkič, ul. Roma 24. 3312

Zobozdravniški kabinet
Dr. J. Tamburlini
MARIO MORO, tehnični vodja
Trst, ulica Chiozza št. 5, I. nadst.
naznanja slav. občinstvu, da od danes naprej, za olajšavo vsakovrstnega zobnega zdravljenja, sprejema kak šnosibodi delo v najperfektnejših sistemih z nebom in brez njega po zelo ugodnih cenah.
Posebej se dovoljuje manj imovitim slojem olajšava v plačilu.
Sprejema od 9—13 in od 15—17.

Sprejme se
prodajalka
v trgovino mešanega blaga na deželi. Cenjene ponudbe z zahtevo plače na inser. oddelek Edinosti pod štev. „1837".

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 8, I nadstr. (prej ulica Campanile) Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Č r n k a - izdiranje zob brez bolečin, Plombiranje. Umetni zobje.

ZALOGA UR IN ZLATARINE ...
na veliko izbero se dobi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

V zelo prometnem kraju se odda v najem
večja hiša
z dobro idočo trgovino in gostilno.
Zraven so gospodarska poslopja, obsežno, obdelano polje, senčnati in sadni vrtovi, studenčna voda itd. — Vse je v najboljšem stanu in z inventarjem. — Nastop takoj ali kasneje po dogovoru. — Naslov pove inser. oddelek Edinosti pod štev. „1919".

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrabki
VILJEM TUSCHER koncesijonirani zobozdravnik
TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma 14, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Rezerve K 3,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 1
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Matković, Opatija Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 4½%, letni obrestim v dinarjih proti 5% letni obrestim. Za odpoved naveže zneste sprejema po najugodnejših pogojih, ki se lahko pogoditi od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (Cassa forte).
Blagajna posluje od 9 do 13